

**RETNINGSLINJER FOR
INDIVIDUELL
VURDERING
HAUGESUND TOPPIDRETTSGYMNAS**

FORORD

Retningslinjer for vurdering bygger på **kapittel 3 i forskrift til friskolelova** og gjelder hele løpet i videregående opplæring.

Elever har rett til vurdering, både underveis- og sluttvurdering. Formålet med retningslinjene er at de skal:

- tjene som retningslinjer for lærerne og instruktørene i vurderingsarbeidet og si noe om hva som defineres som kjennetegn på god underveisvurdering, dvs. vurdering for læring
- bidra til at det blir en mest mulig rettferdig og likeverdig sluttvurdering av elever
- være et mandat når det gjelder å utvikle gode systemer og rutiner i vurderingsarbeidet.

Retningslinjene er skrevet i samsvar med den nasjonale satsingen Vurdering for læring (se Utdanningsdirektoratets nettside om underveisvurdering – Vurdering for læring) og Forskrift til Friskolelova og seinere presiseringer fra Utdanningsdirektoratet. Nasjonal og internasjonal forskning viser at utviklingen av bedre vurderingspraksis er en kontinuerlig prosess for den enkelte lærer / instruktør.

Føringene gitt i dette dokumentet gjelder f.o.m. høsten 2015

Haugesund august 2015

Harald Egil Tvedt

Rektor

Innhold

	Sidetall:
Fire prinsipper for god undervisvurdering	4
Undervisvurdering – vurdering for læring	5
Grunnlag for vurdering	7
Halvårsvurdering	6
Sluttvurdering - vurdering av læring	8
Standpunktkarakterer i fag	8
Elever med IOP	9
Vurdering i orden og i atferd	9
Varsling	10
Eksamen	10
Klage på sluttvurdering	10

Fire prinsipper for vurdering

Elever lærer best når de:

- 1. forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem*
- 2. får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen*
- 3. får råd om hvordan de kan forbedre seg*
- 4. er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og egen utvikling*

UNDERVEISVURDERING

VURDERING FOR LÆRING

Vurdering for læring er undervisvurdering – se forskrift § 3-11

Vurdering for læring (Vfl), er vurdering som fremmer læring. Vurderingen skal gis løpende og systematisk og kan være både muntlig og skriftlig. Undervisvurderingen må bygge på de fire prinsippene for vurdering – som nedenfor utdypes hver for seg:

Elever, lærlinger og lærekandidater lærer best når de:

1. forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem
2. får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen
3. får råd om hvordan de kan forbedre seg
4. er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og egen utvikling

Formålet med undervisvurderingen:

- Den skal være et redskap i læreprosessen og en integrert del av undervisningen/opplæringen.
- Den skal gi et grunnlag for tilpasset opplæring.
- Den skal bidra til øking av kompetansen hos eleven.

De fire prinsippene forutsetter at det på den enkelte skole utarbeides:

- konkretiseringer av kompetansemål i læreplanene
- kjennetegn på måloppnåelse (vurderingskriterier), dvs en beskrivelse av hva som kjennetegner kvaliteten på kompetansen på ulike nivå sett i forhold til aktuelle kompetansemål og tilpasset arbeidsoppgavene som eleven skal utføre

Prinsipp 1

►Elever lærer best når de forstår hva de skal lære og hva som er forventet av dem.

1. Fagets hensikt og helhet presenteres i starten av læreprosessen for å gi elever motivasjon og helhetlig forståelse.
2. Opplæringen tar utgangspunkt i elevens bakgrunnskunnskap.
3. Elevens forståelse sjekkes ut – felles begrepsforståelse av viktige uttrykk.

4. Opplæringen og de enkelte arbeidsoppgavene tilpasses elevenes ståsted.
5. Læringsmålene fordeles på perioder og økter som gir oversikt over læringsarbeidet.
6. Kjennetegn på måloppnåelse er positivt formulert; de beskriver det som skal kunnes.
7. En beskrivelse av det som skal måles i en arbeidsoppgave, utarbeides tidlig i læringsprosessen, sammen med eleven.
8. Oppgaveformen velges ut fra en grundig gjennomtenking i forkant: hva vil jeg vurdere og hvordan?
9. Hver læringsøkt starter som regel med å forberede eleven til læring og avgrense læringsfokuset. Likeens avsluttes økten oftest med å sjekke ut hva som er lært.

Se forskrift § 3-1, 3. ledd: *Det skal vere kjent for eleven kva som er måla for opplæringa og kva som blir vektlagt i vurderinga av hennar eller hans kompetanse.*

Se forskrift § 3-3, 1. ledd : *Grunnlaget for vurdering i fag er dei samla kompetansemåla i læreplanane for fag*

Prinsipp 2

► Elever lærer best når de får tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen

1. Kjennetegn på gode tilbakemeldinger er at de
  - tar utgangspunkt i de beskrevne kjennetegn på måloppnåelse
  - er konkrete og beskriver hva som er bra og hvorfor
  - gis mens man fortsatt arbeider med kompetansemålene og før eventuelle karakterer; karakterer kan skygge for tilbakemeldingen
  - kan dokumenteres

Se forskrift § 3-11, 1. ledd: *Undervegsvurderinga skal gis løpande og systematisk og kan vere både munnleg og skriftleg.*

Se forskrift § 3-11, 2. ledd: *Undervegsvurderinga skal innehalde grunnleggjande informasjon om kompetansen til eleven og skal givast som meldingar med sikte på fagleg utvikling.*

Prinsipp 3

► Elever lærer best når de får råd om hvordan de kan forbedre seg

1. Skolen/bedriften har gode systemer og rutiner for fagsamtaler.
2. Elevens forbedring er i fokus – hva han/hun kan gjøre for å utvikle seg videre. Som en støtte i denne dialogen kan følgende fokus benyttes overfor eleven:
  - Hva er målet?

Revidert august 2015

- Hvordan står jeg i forhold til målet?
- Hva gjør jeg for å komme videre?

Se forskrift § 3-11, 2. ledd: *Undervegsvurderinga skal givast som meldingar med sikte på fagleg utvikling.*

Se forskrift § 3-11, 3. ledd: *Eleven har minst ein gong kvart halvår rett til ein samtale med kontaktlæraren om sin utvikling i forhold til kompetansemåla i faga.*

Prinsipp 4

► Elever lærer best når de er involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og egen utvikling

1. Eleven blir fortalt målet og hensikten med vurderingsarbeidet, slik at han/hun skal kunne delta i vurderingsprosessen.
2. Kjennetegn på måloppnåelse blir utgangspunktet ved egenvurdering.
3. Det brukes rutiner så som logg eller tilsvarende som ivaretar progresjon / egenvurdering over tid.
4. Elevene vurderer hverandre–kameratvurdering. Å lage kjennetegn sammen med elevene for hva som skal vurderes, gir trygghet i kameratvurderingen.

Se forskrift § 3-12: *Eleven skal delta aktivt i vurderinga av eige arbeid, eigen kompetanse og eiga fagleg utvikling.*

GRUNNLAG FOR VURDERING I FAG

Både lærer, instruktør og elev, må kjenne grunnlaget for vurdering i fag
se forskrift § 3-3

1. De samlede kompetansemålene i læreplanene skal legges til grunn for sluttvurderingen. Det er ikke i tråd med forskriften å bare bruke et utvalg av kompetansemålene som grunnlag for sluttvurderingen.
2. Elevens forutsetninger, fravær eller orden/atferd skal ikke trekkes inn i den faglige vurderingen.
3. Både eleven og læreren, instruktøren har ansvar for at det foreligger grunnlag for vurdering.
4. Eleven har plikt til frammøte og aktiv deltaking for å kunne bli vurdert.
5. Læreren og instruktøren skal legge til rette for at han/hun får tilstrekkelig vurderingsgrunnlag.
6. Stort fravær eller andre grunner kan føre til at det mangler grunnlag for vurdering.

7. Kroppsøving – jfr. nye læreplaner pr. 01.08.12
  - elevenes innsats skal være en del av vurderingsgrunnlaget
  - når elevenes forutsetninger er en del av kompetansemålet, vil de trekkes inn i vurderinga.

HALVÅRSVURDERING

Elever har rett til halvårsvurdering – med og uten karakter – se forskrift § 3-13.
Halvårsvurdering med karakter skal dokumenteres skriftlig – se forskrift § 3-14.

SLUTTVURDERING VURDERING AV LÆRING – se forskrift § 3-16 og 3-17

§ 3-16, 1. ledd: Sluttvurderinga skal gi informasjon om kompetansen til eleven, lærlingen og lære kandidaten ved avslutninga av opplæringa i fag i læreplanverket, jf. § 3-3. Kompetanse eleven har vist underveis er en del av vurderingen til standpunktkarakteren se §3-16

STANDPUNKTKARAKTERER I FAG

§ 3-17, 2. ledd: *Standpunktkarakteren må baserast på eit breitt vurderingsgrunnlag som samla viser kompetansen eleven har i faget,*

Det er viktig å se underveisvurderingen og sluttvurderingen i sammenheng. Det innebærer:

1. Standpunktkarakteren skal settes på et bredt grunnlag. Ulike typer elevarbeid/elevprestasjoner kan inngå i grunnlaget, inkludert arbeid/prestasjoner som ikke eksplisitt er gitt karakter, men som er med og viser den samla kompetansen eleven har ved avslutningen av opplæringen.
2. Større elevarbeid som inneholder flere kompetansemål bidrar mer til helhetsbildet av elevens sluttkompetanse enn mindre arbeid som omfatter et mer avgrenset kompetanseområde.
3. Det skal legges vekt på elevens utvikling i faget og særlig utviklingen i siste del av opplæringen. Standpunktkarakteren skal være et mål på elevens kompetanse ved avsluttet opplæring. Lærerens profesjonelle skjønn avgjør her. Kompetanse eleven har vist underveis er en del av vurderingen til standpunktkarakteren §3-16. Se også §§3-3 og 3-18

Det skal bare gis hele karakterer ved halvårsvurdering og sluttvurdering.

ELEVER MED IOP

Se opplæringsloven kapittel 5 og forskrift til opplæringsloven § 3-17, 6. ledd og § 3-18, 6. ledd, og § 3-20 og § 3-45 og 3-46.

Elever som ikke har tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen, har rett til spesialundervisning. Det kreves sakkyndig vurdering, og det skal fattes et enkeltvedtak hvor det går fram at eleven følger en individuell opplæringsplan, IOP, i ett eller flere fag. For elever med IOP kan det gjøres unntak fra læreplanene for fag slik at eleven har en individuelt tilpasset læreplan med færre mål- og kompetansekrav. Elevene skal ha undervisningsvurdering og veiledning i forhold til innholdet i den individuelle læreplanen.

Det er viktig å merke seg at elever med IOP ikke kan fritas for vurdering med karakter dersom de skal kunne få standpunkt karakter. Grunnlaget for karaktervurdering skal være de samlede kompetansemålene i læreplanen. Heller ikke for elever med IOP er det adgang til å sette standpunkt karakter bare på grunnlag av noen av kompetansemålene. Elever med IOP der læreplanen avviker fra læreplanen fastsatt i Læreplanverket, skal ikke vurderes med karakter, men de skal ha skriftlig vurdering uten karakter.

Elever som ikke har vurdering med karakter i ett eller flere fag, får ikke vitnemål, men kompetansebevis.

VURDERING I ORDEN OG I ATFERD

Se forskrift §§ 3-2, 3-5 og 3-6, § 3-15 og § 3-19

► Det presiseres følgende praksis:

Vurderingen i orden og i atferd skal knyttes til ordensreglementet.

Skolen må definere tydelig hvilke forhold som gjelder orden og hvilke som gjelder atferd (se eget reglement)

Det er ikke adgang til å vurdere orden eller oppførsel på noe annet grunnlag enn kriteriene i ordens- og adferdsreglementet.

Vurdering i orden og atferd holdes atskilt fra vurdering i fag.

Revidert august 2015

VARSLING

Se forskrift § 3-7

► Skolen presiserer følgende:

Varsel skal være skriftlig.

Varsel gis ved fare for manglende vurderingsgrunnlag til hver halvårsvurdering og til standpunkt.

Varsel skal gis ved fare for nedsatt orden eller atferd til hver halvårsvurdering og til standpunkt.

Varsel skal gis så tidlig at eleven får mulighet til å forbedre seg.

EKSAMEN

Se forskrift §§ 3-24 til 3-35

► Skolen presiserer følgende:

Karakteren 1 (én) til eksamen, gir ikke bestått, selv om eleven har 2 (to) eller bedre i standpunktkarakter. Bestått eksamen gir bestått i faget selv om standpunktkarakteren er 1 (én).

Dersom en elev ikke får standpunktkarakter i et avsluttende fag, blir en eventuell eksamen eleven har vært oppe til, annullert, og han må ta privatisteksamen i faget.

Vær oppmerksom på elevens rett ved behov for særskilt tilrettelegging av eksamen - § 3-30

Søknad om tilrettelegging sendes rektor. Det må dokumenteres behov for dette ved f. eks. ved lese- og skrivevansker, kronisk sykdom eller funksjonshemninger.

Særskilt, ny og utsatt eksamen – se forskrift §§ 3-31 til 3-33

KLAGE PÅ SLUTTVURDERING

Se forskrift kapittel 5

Det kan klages på standpunktkarakterer, karakterer ved skriftlig, muntlig og praktisk-muntlig eksamen. Det kan også klages på vedtak om ikke å sette standpunktkarakterer.

All klage skal skje skriftlig - se §§ 5-6

Elevers klagefrist er 10 dager – se §5-5

Revidert august 2015

God underveisvurdering i samsvar med de fire vurderingsprinsippene vil redusere elevens behov for å klage på standpunktkarakteren.

Eleven har rett til begrunnelse for standpunktkarakteren. Gis denne før karakteren føres, kan klage ofte avverges.

Fylkeskommunen har utarbeidet et klageskjema som også HTG bruker ved klage på standpunktkarakterer. Faglærerskjema og elevskjema ligger på its learning. Der ligger også en rettledning til rektor og lærer.

Klage på vurdering behandles av Fylkesmannen i Rogaland. Dersom en elev får medhold i sin klage på en standpunktkarakter, skal rektor foreta en ny vurdering. Karakteren kan da bli endret eller stående. Dette vedtaket kan ikke påklages.